

ВИТОКИ СЮРРЕАЛІЗМУ

Гензель Валерія

НТУУ «КПІ», ФПМ, курс III, група КМ-33

(1 слайд) Тема моєї доповіді – витоки сюрреалізму.

(2 слайд) Мета презентації: розказати історію виникнення сюрреалізму як напрямку у мистецтві.

(3 слайд) Зародження сюрреалізму

Унікальність, непередбачуваність, фантастичність. Матеріалізовані спалахи фантазії, невпорядковані явища, що виникають на межі сну і пробудження, алогічні поєднання елементів реальності – цим пронизана історія сюрреалізму. Сюрреалізм виник у Парижі в 1920-х роках. Засновниками напрямку стали письменник і теоретик мистецтв Андре Бретон разом з однодумцями художниками Жаном Арпом, Максом Ернстом, літератором Гійомом Аполлінером та іншими. Це чисто психічний автоматизм, мета якого полягає в тому, щоб показати реальне існування думки. Диктування думки без контролю з боку здорового глузду, естетичних або моральних міркувань - ось основа сюрреалізму.

(4 слайд) Передумови зародження.

В 1924 р. у результаті об'єднання сюрреалістичної групи Бретона із групою художника Андре Массона з'явився "Перший маніфест сюрреалізму" Бретона, а також заснований журнал "Сюрреалістична революція". Массон прагнув створювати картини і малюнки, звільнені від контролю свідомості. З цього часу сюрреалізм став інтернаціональним рухом, що проявився в живописі, скульптурі, літературі, театрі, кіномистецтві. Щоб звільнитися від "контролю розуму" сюрреалісти застосовували два види прийомів. Це були чисто механічні методи "полювання за випадковістю" (наприклад, підкладали під лист папера шорсткуваті поверхні і натирали папір сухими фарбами, одержуючи при цьому фантастичні конфігурації, що нагадували зарості фантастичного лісу - техніка "фроттажа"), а також вони домагалися і внутрішньої, особистісної ірраціональності, відключення розуму на рівні психічного життя. Для цього практикувалися своєрідні форми зорового самогіпнозу. Перехід від "механічних" прийомів до "психічних" (чи психоаналітичних) поступово захопив усіх ведучих майстрів сюрреалізму. Андре Массон сформулював три умови несвідомої творчості:

- звільнити свідомість від раціональних зв'язків і досягти стану, близького до трансу,
- цілком підкоритися неконтрольованим внутрішнім імпульсам,

- працювати по можливості швидко, не затримуючи для осмислення зробленого.

(5 слайд) Дадаїзм

Дадаїзм чи мистецтво дада - це "антитворчість", що виникла у Швейцарії як реакція на Першу світову війну. Суттю самовираження стала провокація, як єдино можливий спосіб існування. Це була пропаганда анти естетики, завзяття жити сьогодні, заперечуючи завтра. Програма дадаїстів полягала в руйнуванні будь-якого стилю за допомогою "божевілля". Головним видом діяльності дадаїстів стало абсурдизоване видовище, войовнича "антихудожність". Дадаїзм був свого роду протестом проти ідеологій, політичних структур, раціональної логіки, логоцентризму, моральних норм. Дадаїсти у своїх заявах висловлювалися, що вони проти всіляких принципів. Дадаїсти не сприймали мистецькі принципи.

(6 слайд) Напрямки розвитку сюрреалізму

Розвиток сюрреалізму відбувалося за двома напрямками. Перший - в роботах використовувався несвідомий початок, в результаті чого перевага віддавалася вільно поточним образам і довільним формам, які переходили у абстракцію. В основі другого лежить ілюзорна точність відтворення ірреального образу, яке виникає в підсвідомості. На чолі першого напряму були Макс, Андре Массон, Жоан Міро і ін, а Сальвадор Далі очолив друге. Їхні твори несуть у собі найрізноманітніші асоціації. У нашому розумінні картини можуть одночасно сприйматися як добро і як зло, віра і відчай, безум і покірність. Деякі картини цього напряму завдяки нагромадженню неясних образів, можуть стимулювати розум і пробуджувати уяву.

(7 слайд) Сюрреалізм Далі

Далі вважають королем сюрреалізму, а сам він казав: «сюрреалізм - це я!».

Для сюрреалізму в тому вигляді, як його сповідав Далі, немає ні політики, ні інтимного життя, ні естетики, ні історії, ні техніки і нічого іншого. Є тільки Сюрреалістична Творчість, що перетворює в щось нове всі те, до чого воно торкається. Далі доторкався буквально до всього, що було істотно для людини його часу. Його картини не обійшли таких тим, як сексуальна революція ("Загадка бажання", "Великий мастурбатор") і громадянські війни ("Обличчя війни", "Передчуття громадянської війни"), атомна бомба ("Розщеплення атома") і нацизм ("Загадка Гітлера"), католицька віра ("Corpus hypercubus", "Христос святого Хуана де ля Круа") і наука, класичне мистецтво музеїв і навіть готування їжі. І майже про усьому він висловлював щось немислиме, щось шокує практично всіх розсудливих людей. І цей виклик був не тільки його особистою справою, це було метою сюрреалізму. У своїй роботі Далі покладав великі надії на звільняючу силу сну, тому приймався за полотно відразу ж після ранкового пробудження, коли мозок ще цілком не звільнився від образів

несвідомого. Іноді він уставав серед ночі, щоб працювати. По суті справи, метод Далі відповідає одному з фрейдівських прийомів психоаналізу: записування сновидінь якомога швидше після пробудження (вважається, що зволікання приносить із собою перекручування образів сну під впливом свідомості).

Список використаної літератури:

- Літературознавча енциклопедія: В двох томах / Автор-укладач: Ю.І. Ковалів / Серія: „Енциклопедія ерудита”. Засновано у 2001 році. – Київ: Видавничий центр „Академія”, 2007. – Т.ІІ. – М – Я. – С. 452 - 454.
- Біла Анна. Сюрреалізм: Наукове видання. – Київ: Темпора, 2010. – 208 с.
- А.К.Якимович "Сюрреалізм і Сальвадор Далі".
- Радянський енциклопедичний словник. М:"Радянська енциклопедія", 1980.
- Сальвадор Далі. "Щоденник одного генія". М:"Мистецтво" 1991.
- <http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10890/>
- <http://www.elite-paint.com/ru/artcile/po-ty-storonu-realnosti>
- <http://www.mir-dali.ru/surrealizm.html>